

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 22.03.2013.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовао комисију:</p> <p>Наставно – научно веће Филолошког факултета на седници одржаној 27.02.2013. године донело је Одлуку о образовању комисије за оцену подобности теме, кандидата и ментора за израду докторске дисертације Данке Синадиновић, студенткиње докторских студија на Филолошком факултету у Београду, под називом „Језички аспекти интеракције лекара и пацијента у енглеском и српском“.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none">1. др Весна Половина, редовни професор, уже научне области: семантика, прагматика, анализа дискурса, Филолошки факултет Универзитета у Београду (од јануара 2001)2. др Јасмина Московљевић Поповић, ванредни професор, уже научне области: синтакса, усвајање првог језика, Филолошки факултет Универзитета У Београду (од новембра 2008)3. др Софија Мићић, ванредни професор, уже научна област: енглески језик у медицини (од 29.06.2010.), Медицински факултет Универзитета у Београду
II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА
<p>Данка Синадиновић је рођена 1978. године у Београду. Завршила је XIII београдску гимназију, друштвено – језички смер. Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала је 1997. године, на Катедри за Англистику, смер – енглески језик и књижевност. Дипломирала је 2001. године, стекавши звање професора енглеског језика и књижевности. Након завршених основних студија, уписала је магистарске студије на истом факултету одлучивши се за методику наставе страног језика.. Школске 2009/2010 уписала је докторске студије на Филолошком факултету у Београду, модул – методика наставе страног језика. Након што је десет година била запослена као професор енглеског језика у Институту за стране језике у Београду, новембра 2011. године је изабрана за асистента за енглески језик на Медицинском факултету у Београду, на Катедри хуманистичких наука. На поменутој катедри изводи наставу и вежбе са студентима прве и друге године интегрисаних академских студија и учествује у састављању испита. Редован је учесник домаћих и међународних научних скупова са радовима из области језика за посебне намене, социolingвистике, методике наставе. Члан је неколико удружења релевантних за области лингвистике и наставе енглеског језика.</p>

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. Павловић, Д.: *Когнитивни, културолошки и афективни чиниоци у учењу и усвајању језика*, Зборник Југословенског друштва за примењену лингвистику, бр. 5, 2004, Нови Сад: Филозофски факултет, 59 – 63.
2. Павловић, Д.: *Писање у настави енглеског језика*, Philologia (електронско издање) – мозаик радова из методике и дидактике, бр. 3, 2005, 8 – 13
3. Sinadinovic, D.: *The Position of a Woman in Modern Culture – that of a Subject or of an Object?*, 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics (FLTAL) Proceedings, ISBN 978-9958-9965-9-7, Sarajevo, International Burch University, 2011, 322 – 328.
4. Sinadinović, D.: *Истраживање родних разлика у ставовима према сленгу и његовој употреби*, Folia linguistica et litteraria: Journal of Language and Literary Studies, Issue 5, Nikšić, 2011, 31 – 46.
5. Синадиновић, Д.: *Улога различитих компонената мотивације у учењу енглеског као страног језика код одраслих*, Зборник радова са III научног скупа младих филолога Србије, књига 1, Крагујевац: Филолошко – уметнички факултет, 2012, 407 – 420
6. Sinadinović, D.: *Approaches to Teaching and Doing Writing in EFL*, in: Contemporary Foreign Language Education: Linking Theory into Practice, Eds. A. Akbarov and V. Cook, Sarajevo: IBU Publications, 2012.
7. Синадиновић, Д.: *Учење лексике преко контекста*, у: Филолошка истраживања данас/Philological Research Today, Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2013.
8. Синадиновић, Д.: *Међујезик – од теорије до језичке учионице*, Зборник радова са IV научног скупа младих филолога Србије, Крагујевац: Филолошко – уметнички факултет, 2013.
9. Sinadinović, D. *The Importance of Strategies in Learning and Acquiring Medical English Vocabulary*, in: JAHN (Annual of department of Social Sciences and Medical Humanities at Rijeka University Medical School), Rijeka, 2013. (у штампи)
10. Sinadinović, D./S. Mičić. *Adapting English for Medical Academic Purposes Syllabus to Students' Needs*. Medical Writing, European Medical Writers Association: Maney Publishing, 2013. (у штампи)
11. Мићић, С./Д. Синадиновић. *Ставови студената према учењу енглеског језика медицине и прилагођавање наставе потребама студената*. Зборник са 41. симпозијума Стремљења и новине у медицини, Медицински факултет Универзитета у Београду, 3.- 7. децембар 2012 (у штампи)

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Поред тога што је успешно испунила све обавезе предвиђене програмом докторских студија, остварила потребан број кредита и задовољила све студијске истраживачке радове и тиме стекала неопходне услове за пријаву докторске дисертације, Данка Синадиновић је са радовима учествовала на конференцијама у земљи и иностранству, који су објављени у зборницима радова и појединим лингвистичким часописима. Стога се може закључити да се ради о кандидаткињи са широком спектром интересовања, посвећеној наставном раду и научним истраживањима у различитим лингвистичким областима. Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија је мишљења да Данка Синадиновић у потпуности испуњава све биографске, библиографске и академске предуслове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Весна Половина, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, на Катедри за општу лингвистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

Половина, В. *Лексичко-семантичка кохезија у разговорном језику*, Београд, Филолошки факултет, 1987.

Половина, В. *Прилози за когнитивну лингвистику*. Београд, Филолошки факултет, 1996.

Половина, В., *Теоријски статус појмова дискурс и текст*, Српски језик, Београд – Никшић, 1 – 2, 1996, 409 – 415.

Половина, В. *Појам континуума и његова примена у лингвистици*, Јужнословенски филолог, LIV: 7-14, 1997.

Половина, В. *Семантика и текст -лингвистика*, Београд, Чигоја, 1999.

Половина, В. *Општа и специфична обележја културе у неформалној конверзацији*, у: Васић В. (ур.) *Дискурс и дискурси*, Зборник у част Свенке Савић, 2010, 185-195.

Комисија сматра да др Весна Половина, редовни професор, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације: анализа дискурса, социолингвистике, прагматике и примењене лингвистике.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе, „**Језички аспекти интеракције лекара и пацијента у енглеском и српском**“, прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања:

Опис теме

Предмет планираног научног истраживања је интеракција лекара и пацијента са аспекта њихове комуникације и улога које имају у том дијалогу, као и поређење особености ове интеракције у два различита културна средина. Однос лекар-пацијент се већ дуго истражује са различитих аспеката и у оквиру различитих дисциплина – социологије, психологије, антропологије, али и лингвистике. Захваљујући прво З. Харису (1952) који је први објавио чланак о анализи дискурса, која уместо

појединачних реченица проучава надреченичне целине, а затим и Д. Хајмзу (1964) који је анализи говора пришао са социолошког становишта које је назвао етнографијом комуникације, језички аспект проучавања говорних чинова је подигнут на виши ниво на коме је наставио даље да се развија. Када је реч о разговору између лекара и пацијента, највећи допринос овој врсти дискурса и институцијској комуникацији уопште дала је британска школа анализе дискурса на челу са Синклером и Култардом (1973), док је америчка школа заслужна за традицију етнометодологије и анализе конверзације (Гумперц, Хајмз, Гофман, Сакс, Шеглоф и Џеферсон). Захваљујући бројним и разноврсним доприносима, анализа дискурса је данас хетерогена дисциплина и као таква се примењује и у анализи разговора између лекара и пацијента.

За интеракцију између лекара и пацијента се углавном сматра да је по правилу асиметрична, тј. да су у њој присутне две потпуно различите улоге – улога вође и улога следбеника. Управо због тога, често је вршено поређење ове врсте интеракције са тзв. симетричном интеракцијом (нпр. разговором између два вршњака или било које две особе које у разговору имају исти статус) и том приликом су уочене битне разлике. Управо захваљујући примећеним разликама, сматра се да се интеракција између лекара и пацијента заснива на веома пажљиво организованој врсти сусрета који се састоји из постављања питања, физичког прегледа пацијента, постављања дијагнозе, лечења, преписивања рецепта и давања савета. Захваљујући овако постављеним улогама, намеће се питање да ли лекари игноришу претпостављену забринутост пацијента и његову жељу да зна (и разуме) о каквој дијагнози је реч, као и како лекар саопштава дијагнозу пацијенту. Ове и многе друге примере расподеле моћи у оквиру интеракције могуће је открити уз помоћ анализе дискурса и анализе конверзације

Најзад, како се енглески језик за академске потребе изучава на Медицинском факултету Универзитета у Београду, баш као и на многим другим универзитетима широм света, уочава се потреба за подизањем свести код студената по питању прилагођавања говора лекара пацијенту и начинана који се то може извести, те би сазнања из области анализе дискурса и области интеракције лекара и пацијента могла да изнедре значајне импликације за област примењене лингвистике и методике наставе језика. Сходно томе, студентима је могуће пренети најновија сазнања из ове области, која би потом била пажљиво уклопљена у наставни план и програм.

Циљ истраживања, почетне хипотезе и очекивани резултати

Наведено истраживање има за циљ да испита интеракцију лекара и пацијента са становишта њихове комуникације на српском и енглеском језику, тј. у двома различитим културним срединама, као и да установи колико је језик који лекари користе у разговору са пацијентом јасан и једноставан за разумевање неке ко се не бави медицинском струком и колику моћ у таквом разговору имају лекар и пацијент понаособ. Дистинктивне карактеристике комуникације између лекара и пацијента тумачиће се на основу анализе корпуса који ће бити прикупљен методом снимања разговора између лекара и пацијента приликом лекарских прегледа у неколико различитих медицинских области. Како тема докторске дисертације предвиђа поређење интеракције лекара и пацијента у српском и енглеском језику, важно место у истраживању ће имати и компаративна димензија у односу на раније прикупљене корпусе и истраживања спроведена на енглеском говорном подручју.

Поред тога што ће се ће истраживање ослањати на анализу одабраног корпуса биће спроведено и квалитативно истраживање међу лекарима и пацијентима у две различите културне средине. Пре спровођења самог истраживања, кандидаткиња поставља неколико хипотеза које се ослањају на досадашња сазнања из ове области:

- 1) у разговору лекара и пацијента је увек присутна асиметрија која карактерише све врсте

институцијске комуникације;

2) лекари не бирају термине према ситуацији у којој се налазе, тј. не прилагођавају свој говор пацијенту у довољној мери;

3) лекари су свесни потребе прилагођавања свога говора пацијенту;

4) пацијенти често не разумеју шта им лекари говоре;

5) пацијенти се у разговору са лекаром осећају инфериорно и уплашено, без обзира на степен образовања;

6) интеракција лекара и пацијента у приватним и државним здравственим установама се у извесној мери разликује.

Претпоставља се да ће резултати квалитативног истраживања и анализа корпуса потврдити постављене хипотезе, али и да ће бити битних разлика између *српске* и *енглеске* групе. Такође се очекује да ће истраживање допринети доношењу извесног броја других закључака који ће, између осталог, омогућити давање импликација за наставу језика медицине у академске сврхе, пре свега када је реч о буђењу свести будућих лекара о потреби прилагођавања свога говора пацијенту.

План рада и методе истраживања

У уводном делу рада ће бити дат теоријско – методолошки оквир, као и преглед досадашњих достигнућа и сазнања из области институцијске комуникације уопште и интеракције лекара и пацијента.

У наставку ће бити представљени резултати квалитативног истраживања, које ће бити заснивано на упитнику на који ће одговоре дати четири групе испитаника: група лекара и група пацијената у Србији и група лекара и група пацијената у земљама енглеског говорног подручја. Испитаници ће уз помоћ низа отворених и затворених питања дати своје мишљење о интеракцији лекара и пацијента: у којој мери пацијенти разумеју оно што им лекар говори, колико се лекар труди да пацијенту приближи проблем, како лекар приступа пацијенту и која питања му поставља приликом сусрета, како лекар пацијенту саопштава дијагнозу, да ли лекар свој говор прилагођава потребама пацијента, да ли је лекар свестан потребе да свој говор приближи пацијенту, да ли се лекар осећа супериорно у односу на пацијента и због чега, да ли се пацијент осећа инфериорно у односу на лекара и због чега, како се пацијент осећа приликом посете лекару, шта пацијенти замерају лекару, и сл. Приликом анализирања добијених резултата узимаће се у обзир различити критеријуми – пол, годиште, степен образовања, место становања, а резултати ће бити прокоментарисани, са посебним освртом на разлике које постоје међу одређеним групама испитаника.

Наредни део рада ће обухватити анализу и поређење корпуса. У циљу грађења корпуса за анализу дискурса и анализу конверзације, биће снимљен одређени број сати разговора између лекара и пацијента у здравственим установама у Србији, док ће у случају корпуса са енглеског говорног подручја бити комбинована сазнања из богате литературе из области институцијске комуникације и постојећи корпус снимљених разговора. Водиће се рачуна да, колико је то могуће, снимљени материјал обухвати различите области медицине како би се установило евентуално постојање разлика у интеракцији лекара и пацијента у односу на грану медицине. Снимљени дијалози ће бити транскрибовани и анализирани применом методологије анализе дискурса и анализе конверзације, као и етнометодологије, извршиће се поређење дијалога на српском и енглеском, резултати ће бити

упоређени са налазима квалитативног истраживања, да би најзад били изведени и закључци.

Такође, имајући у виду добијене резултате, биће дате импликације за наставу енглеског језика медицине за академске сврхе, која се одвија на Медицинском факултету у Београду и чији је један од циљева да оспособи студенте медицине да онога дана када постану лекари успешно комуницирају са пацијентима и односе се према њима на прави начин.

Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила прелиминарну библиографију од 37 библиографских јединица релевантних за истраживање:

Angelleli, C., *Medical Interpreting and Cross-Cultural Communication*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Arminen, I. *Institutional Interaction: Studies of Talk at Work*, University of Tampere: Ashgate, 2005.

Boden, D. and H. Zimmerman, eds. *Talk and Social Structure: Studies in Ethnomethodology and Conversational Analysis*, Cambridge: Polity Press, 1991.

Cameron, D. *Working With the Spoken Discourse*, Thousand Oaks: Sage, 2001.

Cook, G., *Discourse*, Oxford: Oxford University Press, 1989.

Cordella, M. *The Dynamic Consultation: A Discourse Analytical Study of Doctor-Patient Communication*, Philadelphia: John Benjamins, 2004.

Davis, E. "Risky Business: Medical Discourse, Breast Cancer and Narrative", *Qualitative Health Research*, Vol. 18, No. 1 (Jan. 2008), 65 – 76.

Dornyei, Z. *Research Methods in Applied Linguistics*, Oxford: Oxford University Press, 2007.

Dornyei, Z., *Questionnaires in Second Language Research*, New York and London: Routledge, 2002.

Duranti, A. and C. Goodwin, eds., *Rethinking Context: language as an Interactive Phenomenon*, Cambridge: cambridge University Press, 1992.

Eckert, P. and S. McConnell-Ginet, *Language and Gender*, Cambridge: cambridge University Press, 2003.

Filipović, J., *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*, Beograd: Zadužbina Andrejević, 2009.

Frank, R., "Medical Communication: Non-Native English Speaking Patients and Native English Speaking Professionals", *English for Specific Purposes*, Vol. 19 (2000), 31 - 62.

Gumperz, J., *Discourse Strategies*, Cambridge: Cambridge University Press, 1982.

Hajmz, D., *Etnografija komunikacije*, Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod, 1980.

Harris, Z. "Discourse Analysis: A Sample Text", *Language*, Vol. 28, No. 4 (Oct. – Dec. 1952), 474 – 494.

Heath, C., *Body Movement and Speech in Medical Interaction*, Cambridge: Cambridge University Press,

1986.

Heritage, J. "Conversation Analysis and Institutional Talk: Analysing Data". In: D. Silverman, 1997.

Hoekje, B., "Medical Discourse and ESP Courses for International Medical Graduates", *English for Specific Purposes*, Vol. 26 (2007), 327 – 343.

Hyland, K., *English for Academic Purposes*, London: Routledge, 2006.

Jorgensen, M. and L. Phillips, *Discourse Analysis as Theory and Method*, Thousand Oaks: Sage, 2002.

Maynard, D. "Interaction and Assymetry in Clinical Discourse", *The American Journal of Sociology*, Vol. 97, No. 2 (Sep. 1991), 448 – 495.

McCarthy, M. *Discourse Analysis for Language Teachers*, Cambridge: Cambridge University Press, 1991.

McCarthy, M., *Issues in Applied Linguistics*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.

McCullagh, M. And R. Wright, *Good Practice: Communication Skills in English for the Medical Practitioner*, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Menz, F. and A. Al-Roubaie, *Interruptions, Status and Gender in Medical Interviews: The Harder You Break, The Longer It Takes*, *Discourse & Society*: Sage Publications, 2008.

Mićić, S., *Studije o jeziku medicine u engleskom i srpskom*, Beograd: Beogradska knjiga, 2009.

Mishler, E., *The Discourse of Medicine: Dialects of Medical Interviews*, Norwood, NJ: Ablex, 1984.

Patton, M. Q., *Qualitative Research & Evaluation Methods*, Thousand Oaks: Sage Publications, Inc., 2002.

Polovina, V., "Teorijski status pojmova diskurs i tekst", *Srpski jezik*, beograd – Nikšić, 1 – 2 (1996), 409 – 415.

Radenović, S., *Bioetika i medicina: Odnos lekar-pacijent u paradigmi integrativne bioetike*, Novi Sad: Akademska knjiga, 2012.

Radić, S., *Komunikacija i očekivanja pacijenata i lekara u opštoj medicini*, Beograd: Zadužbina Andrejević, 2010.

Renkema, J. *Discourse, Of Course: An Overview of Reserch in Discourse Studies*, Amsterdam, University of Tilburg: John Benjamins Publishing Company, 2009.

Ruiz-Garrido, M. et al., *English for Professional and Academic Purposes*, Amsterdam-New York: Editions Rodopi B. V., 1994.

ten Have, P." *Talk and Institution: A Reconsideration of the "Asymmetry" of Doctor-Patient Interaction*", in: D. Boden and D.H. Zimmerman, 1991.

Wray, A. and A. Bloomer, *Projects in Linguistics: A Practical Guide to Researching Language*, New York: Hodder Arnold, 2006.

Yule, G., *Pragmatics*, Oxford: Oxford University Press, 1996.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

КАНДИДАТА: Данке Синадиновић

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Данка Синадиновић подобра за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобра за израду докторске дисертације у областима: анализа дискурса, анализа конверзације, језик за посебне намене, социолингвистика, примењена лингвистика и методика наставе страног језика.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Весна Половина подобра за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата Данке Синадиновић и предложене теме докторске дисертације **„Језички аспекти интеракције лекара и пацијента у енглеском и српском“**, а да се за ментора именује др Весна Половина, редовни професор Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

1. _____

др Весна Половина, редовни професор

2. _____

др Јасмина Московљевић Поповић, ванредни професор

3. _____

др Софија Мићић, ванредни професор